

ОБРАЗЕЦ НА ФОРМУЛЯР ЗА МОНИТОРИНГ

Заглавие: Програма за мониторинг по Дескриптор 8: „Замърсители в морската околна среда“

1. Обща информация

1.1 Предмет	Име на програмата: Дескриптор 8: Замърсители в морската околна среда Идентификационен код (ID) на програмата: BLKVG-D8
1.2 Описание	<p>Програмата за мониторинг е насочена към следните ключови елементи:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Наблюдение (измерване) на концентрациите на следните замърсители: тежки метали и органични съединения (синтетични и несинтетични замърсители) в трите матрици „вода“, „седименти“ и „биота“ на морската околна среда. Акцентира се върху определянето на тенденциите и мониторинг на веществата, чиито концентрации превишават праговете, над които съществува потенциален риск за морските видове и компонентите на екосистемата. Тези прагове са определени от Европейската комисия (ЕК) като стандарти за качество на околната среда (СКОС) за съответните приоритетни вещества. Включените в настоящата програма вещества, са определени на база анализ на риска, изготвен на басейново ниво, съгласно РДВ, като е взета предвид и информация от Черноморската комисия.2. Въвеждане на синтетични и несинтетични замърсители в морската околна среда от:<ul style="list-style-type: none">• Наземно-базирани източници;• Морско-базирани източници;• Атмосферни отлагания. <p>Програмата за мониторинг по Дескриптор 8 изследва натиска, състоянието, въздействието, дейностите и мерките съгласно индикативния лист, съдържащ информация за подпрограмите за мониторинг в одобрения пакет за докладване по чл. 11 Програми за мониторинг по Рамковата директива за морска стратегия, РДМС 2008/56/ЕО (DIKE_9-2014-03 - Reporting package for MSFD Article 11 on monitoring programmes) и е съобразена с концептуалната рамка на модела (подхода) „Движещи сили – Натиск – Състояние – Въздействие – Отговор“ (DPSIR framework (drivers – pressure – state – impact – response)).</p> <p>Натискът от наземно – базирани градски и индустриални източници на замърсяване, и някои морско – базирани източници вече е разгледан в съществуващата програма за мониторинг, разработена за Черноморски басейнов район. Същата е предвидена за изпълнение за крайбрежните води, съгласно изискванията на РДВ 2000/60/ЕС. Мониторингът на състоянието на морската околна среда (концентрация на замърсители във води, седименти и биота) и оказаното въздействие върху морските живи организми и екосистемите, в резултат на повишените концентрации на замърсителите трябва да се реализира в периода 2015 – 2018, с цел набавяне на допълнителна информация, необходима за изготвяне на следващата оценка на състоянието на морската околна среда съгласно чл. 8 от Рамковата директива за морска стратегия 2008/56/ЕО през 2018 г.</p> <p>Настоящата програма за мониторинг има за цел:</p> <ol style="list-style-type: none">а) да надгради съществуващата програма за крайбрежните морски води като адресира замърсяването от атмосферата, разпространението на замърсителите от наземните източници на замърсяване, морски източници на замърсяване, които не са добре

проучени (корабоплаване, проучване и добив на нефт и газ, драгиране
б) да установи връзките между първичното (директното) замърсяване на трите матрици „вода“, „седименти“ и „биота“, както и вторичното (косвеното) замърсяване, резултат от взаимодействието между тях.

Тази програма надгражда съществуващата програма за наблюдение на замърсителите в морската околна среда, като разширява обхвата ѝ в териториалните морски води, и изключителната икономическа зона (ИИЗ) на България.

За оценка по Дескриптор 8 е необходимо да се наблюдават замърсителите в следните видове риби и черупкови организми в българските морски води (крайбрежни и териториални води, и изключителна икономическа зона). Част от тях ще бъдат съгласувани като общи мониторингови видове между България и Румъния. (Swartenbroux et al., 2010, Annex II):

1. ДЪННИ РИБИ:

- Попче – и трите вида: Стронгил (*Neogobius melanostomus*) (общ параметър в Румъния), Лихнус (*Mesogobius batrachocephalus*) и/или Широкоглаво попче (*Ponticola euryccephalus*);
- Барбуня (*Mullus barbatus ponticus*);
- Калкан (*Scophthalmus maxima*) (*общ параметър в Румъния*), както и
- Черноморска бодлива акула (*Squalus acanthias*);
- Черноморски меджид (*Whiting, Merlangius merlangus euxinus*) (*общ параметър в Румъния*).

2. ПЕЛАГИЧНИ РИБИ:

- Хамсия (*Engraulis encrasicolus ponticus*);
- Трицона (*Sprattus sprattus sulinus*) (*общ параметър в Румъния*);
- Черноморски сафрид (*Trachurus mediterraneus ponticus*);
- Чернокоп /лефер (*Pomatomus saltatri*);
- Паламуд (*Sarda sarda*);
- Карагъоз (*Alosa pontica*);
- Атерина, Silverside (*Atherina boyeri*).

Ще се извършва анализ на риби със следния приблизителен размер:

- Попче – около 20 cm
- Барбуня – около 12 cm
- Калкан > 45 cm
- Хамсия – около 10 cm
- Трицона > 8 cm
- Черноморски сафрид >12 cm

Извършва се анализ и на:

Черна морска мида (*mussel Mytilus galloprovincialis*)
морски охлюв (папан *Rapana Venosa*)

	<p>Някои от тези видове са включени за наблюдение и в Интегрираната програма за мониторинг и оценка на Черно море (BSIMAP) към Черноморската комисия: Черупкови организми – миди (месо) Тук би следвало да се мониторираат два вида: морски охлюв (рапан <i>Rapana Venosa</i>) и Черна морска мида (<i>mussel Mytilus galloprovincialis</i>) Хамсия (месо) Трицона (месо) Калкан (месо) Сафрид (месо)</p> <p>Този списък интегрира съществуващото европейско, регионално и национално законодателство. (виж „Планове за информация относно ДЕС“ и „Планове за информация относно целите за постигане на ДЕС“).</p> <p>Мониторингът на въздействието от инцидентни замърсяване ще се извършва при необходимост, при настъпил инцидентен случай на замърсяване.</p>
<p>1.3 Компетентни органи</p>	<p><i>Отговорни институции</i></p> <p>Министерство на околната среда и водите Съгласно чл. 151, ал. 1, т. 2к) от Закона за водите и чл.101, ал. 1 от Наредба № 1/11.04.2011 г. за мониторинг на водите, Министерът на околната среда и водите организира и ръководи мониторинга на водите. Съгласно чл. 3, ал. 3, т. 8 от Наредбата за опазване на околната среда в морските води (НООСМВ), Министерът на околната среда и водите одобрява програмите за мониторинг по чл. 11 и координира тяхното разработване и прилагане. http://www.moew.government.bg/</p> <p>Басейнова дирекция за черноморски район Съгласно чл. 155, точка 4б) от Закона за водите и чл. 107, ал. 1 от Наредба № 1/11.04.2011 г. за мониторинг на водите, Директорът на Басейнова дирекция за Черноморски район - Варна планира и участва в провеждането на мониторинга на водите, обобщава и анализира данните, включително за екологичното и химичното състояние на водите. Съгласно чл. 3, ал. 4, т. 4 от Наредбата за опазване на околната среда в морските води (НООСМВ), Директорът на Басейнова дирекция за Черноморски район планира, разработва и координира програмите за мониторинг по чл. 11. http://www.bsbd.org/</p>
<p>1.4 Институции, провеждащи мониторинг</p>	<p><i>Отговорни институции, провеждащи мониторинг</i></p> <p>Институт по океанология към Българската академия на науките, (ИО - БАН). Web: www.io-bas.bg Неговите отговорности са определени по чл. 171, алинея 2, т. 3 от Закона за водите и чл. 3, алинея 11 от Наредбата за опазване на околната среда в морските води, одобрена чрез ПМС № 273 от 23.11.2010, обн. ДВ № 94 от 30.11.2010, в сила от 30.11.2010.</p>
<p>1.5 Допълнителна информация</p>	<p><i>Източници на допълнителна информация</i></p> <p>MSFD Guiding Improvements in the Black Sea Integrated Monitoring System (MISIS) project http://www.misisproject.eu</p>

	<p>Integrated Regional monitoring Implementation Strategy in the South European Seas (IRIS -SES) project</p> <p>проект „Подробен мониторинг на морските води“ (IMAMO),</p> <p>проект Проучвания на състоянието на морската околна среда и подобряване на програмите за мониторинг, разработени съгласно РДМС (ISMEIMP)</p>
<p>2. Изисквания за мониторинг и цел</p>	
<p>2.1 Необходимост</p>	<p><i>Посочената по – долу информация показва директни препратки към мониторинговите изисквания – ЕС директиви, споразумения към Черноморската комисия, национални планове, изследователски програми и др.</i></p> <p>Програмата за мониторинг в съответствие с изискванията на РДМС е необходимо да допълни съществуващата програма за мониторинг в крайбрежни морски води, като осигури информация за разпространението и въздействието на замърсителите в морската околна среда (води, седименти и биота). Информацията за евентуалното акумулиране на замърсителите в риби и в други морски организми ще послужи и за извършването на оценките съгласно програмата по Дескриптор 9: Замърсители в риби и други морски хранителни продукти и спазване на нормите съгласно съответното законодателство в тази област.</p>
<p>РДМС 2008/56/ЕО</p> <p>Чл. 11</p> <p>Приложение III</p> <p>Приложение V</p>	<p>Програмата за мониторинг е разработена на база следните нормативни изисквания от Рамкова директива за морска стратегия (Директива 2008/56/ЕО).</p> <p>Чл. 11, ал. 1</p> <p>Въз основа на първоначалната оценка, изготвена съгласно член 8, параграф 1, държавите-членки разработват и прилагат координирани програми за мониторинг за текущата оценка на състоянието на околната среда на своите морски води въз основа на примерни списъци с елементи, съдържащи се в приложение III, и списъка, посочен в приложение V, като се вземат предвид екологичните цели, определени съгласно член 10.</p> <p>Приложение III на РДМС указва екосистемните елементи, характеристики, видове натиск, човешки дейности, и ползвания, които са обект на мониторинг. Съответните елементи, характеристики, натиск и дейности, свързани с настоящата мониторингова програма, са представени в раздел 2.3.</p>
<p>Директива 92/43/ЕИО</p> <p>Чл. 2 и 11</p>	<p><i>Настоящата програма има отношение към следните изисквания на Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 година за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна</i></p> <p>Член 2</p> <p>1. Настоящата директива има за цел да допринесе за осигуряване биологичното разнообразие чрез запазване на естествените местообитания, както и на дивата фауна и флора върху европейската територия на държавите-членки, за които е валиден Договорът за създаване на Европейската Общност.</p> <p>Член 11</p> <p>Държавите-членки осъществяват наблюдение на нивото на запазване на посочените в член 2 естествени местообитания и видове, при което особено внимание се отделя на приоритетните естествени местообитания и приоритетните видове.</p>

<p>РДВ 2000/60/ЕС Чл. 8 Приложение V и Директиви 2008/105/ЕС и 2013/39/ЕС</p>	<p><i>Изисквания съгласно действащата нормативна уредба</i></p> <p>Рамкова директива за водите (Директива 2000/60/ЕО)</p> <p>чл. 8 (1) Държавите-членки разработват програми за мониторинг на състоянието на водите с цел съгласуван и изчерпателен преглед на състоянието на водите във всеки район за басейново управление.</p> <p>Мониторингът трябва да бъде в съответствие с изискванията на приложение V.</p> <p>Елементите за качество, които трябва да бъдат включени в програмата за мониторинг, са посочени в Приложение V.</p> <p>Приложение V</p> <p>1.1 Качествени елементи за класификация на екологичното състояние</p> <p>1.1.4. Крайбрежни води</p> <p>Химични и физико-химични елементи, подпомагащи биологичните елементи</p> <ul style="list-style-type: none"> – Замърсяване с всички приоритетни вещества, определени като зауствани във водния обект; – Замърсяване с други вещества, определени като зауствани в значителни количества във водния обект. <p>Съгласно РДВ е налице действаща програма за мониторинг включваща контролен и оперативен мониторинг в крайбрежни води. В нея са планирани дейности по пробовземане и анализ на приоритетни вещества и специфични замърсители за оценка статуса на крайбрежните води.</p> <p>Настоящата програма за наблюдение по Дескриптор 8 допълва програмата за мониторинг в крайбрежните води, с разширение в териториалните води и ИИЗ, като осигурява информация за разпространението на замърсители в морските води и евентуалното им акумулиране в седиментите, и в рибите, и другите морските организми, използвани за храна от човека и биологичните ефекти в хранителните вериги.</p>
<p>Black Sea Commission Black Sea SAP BSIMAP</p>	<p>Програмата осигурява изпълнение на следните задължения съгласно изискванията на действащата нормативна уредба, прилагана от Черноморската комисия:</p> <p>Конвенция за опазване на Черно море от замърсяване</p> <p>Чл. 6: Замърсяване с опасни вещества и материи Всяка договаряща страна предотвратява замърсяването на морската среда на Черно море от всякакъв източник, с вещества или материи, посочени в приложението на тази конвенция.</p> <p>Чл. 7: Замърсяване от източници, разположени на сушата Договарящите страни предотвратяват, намаляват или контролират замърсяването на морската среда на Черно море от източници, разположени на сушата, съгласно Протокола за опазване на морската среда на Черно море от замърсяване от източници, разположени на сушата, който е неразделна част на тази конвенция.</p>

	<p>Чл. 9: Сътрудничество при отстраняване на замърсяването при извънредни произшествия Договарящите страни си сътрудничат за предотвратяването, намаляването и отстраняването на замърсяването на морската среда на Черно море, причинено от извънредни произшествия, съгласно Протокола за сътрудничество при отстраняването на замърсяването на Черно море от нефт и други опасни вещества при извънредни произшествия, който ще представлява неразделна част от тази конвенция.</p> <p>Чл. 15: Научно и техническо сътрудничество и контрол 1. Договарящите страни ще си сътрудничат при провеждане на научни изследвания, насочени към опазване и съхраняване на морската околна среда на Черно море, и ще предприемат при необходимост съвместни програми за научни изследвания и обмен на съответни научни данни и информация. 4. Договарящите страни, inter alia, чрез комисията и при необходимост, както и в сътрудничеството с международните организации, които те преценят за компетентни, установяват допълнителни или смесени контролни програми, обхващащи всички източници на замърсяване, и установяват системи за контрол на замърсяването на Черно море, като включват съответно двустранни и многостранни програми за наблюдение, измервания, оценка и анализ на рисковете или последиците от замърсяването на морската среда на Черно море.</p> <p>Стратегически план за действие за опазване на околната среда и възстановяване на Черно море (2009) В приложение IV е предложен набор от първоначални индикатори за наблюдение и оценка (индикатори за процесите, стресът и състоянието на за околната среда). Индикаторите за мониторинг и оценка (M & E indicators) са инструменти за наблюдение и проверка на изпълнението на Стратегическия план за действие (необходимо е да се разработи набор от индикатори, за измерване на напредъка в успешното изпълнение на екологичните цели (EcoQOs) и краткосрочните и дългосрочни цели за управление.</p> <p>Интегрирана програма за мониторинг и оценка на Черно море към Черноморската комисия Настоящата програма е съобразена с Интегрираната програма за мониторинг и оценка на Черно море към Черноморската комисия.</p>
<p>Директива 2009/90/ЕО за определяне на технически спецификации за химически анализ и мониторинг на състоянието на водите</p>	<p>Директивата установява общи правила за качество при извършване на химичен анализ и мониторинг на води, седименти и биота от държавите-членки.</p>

2.2 Критерии и индикатори за добро състояние на морската околна среда (ДСМОС)

Списък с критерии и индикатори за ДСМОС, които ще бъдат обект на програмите за мониторинг, съгласно проект за изменение на Решение 2010/477/ЕС относно критериите и методологичните стандарти за добро екологично състояние на морските води (одобрен на 10/11/2016 г.).

Критерий D8C1 - Първичен:

В рамките на крайбрежните и териториалните води, концентрациите на замърсителите не превишават следните прагови стойности:

- а) за замърсителите, за които стандартите за качеството на околната среда (СКОС) са посочени в Част А от приложение I на Директива 2008/105/ЕО и за Специфичните за речния басейн замърсители, съгласно Приложение VIII на Директива 2000/60/ЕС, СКОС определени на национално ниво .
- б) когато замърсители по буква а) се измерват в матрица, за която не е определена нито една стойност съгласно Директива 2000/60/ЕО — концентрацията на тези замърсители в матрицата, установени на национално ниво или посредством сътрудничество на регионално равнище;
- в) за допълнителни замърсители, ако е уместно, като например такива от офшорни източници, и които не са включени в подточка а, концентрациите им в специфичните матрици (вода, седименти, биота) да не са причина за замърсяване. Списъкът с тези вещества се изготвя на регионално ниво и се отнася, както за крайбрежните и териториални води, така и извън тях.

Извън териториалните води, концентрациите на замърсителите не превишават следните прагови стойности:

- а) за замърсителите за които стандартите за качеството на околната среда (СКОС) са посочени в Част А от приложение I на Директива 2008/105/ЕО и за специфичните за речния басейн замърсители, съгласно Приложение VIII на Директива 2000/60/ЕС, когато все още могат да доведат до замърсяване , СКОС определени на национално ниво или докато бъдат определени такива на регионално ниво.
- б) за допълнителни замърсители, ако е уместно, като например такива от офшорни източници, и които не са включени в подточка а, концентрациите им в специфичните матрици (вода, седименти, биота) да не са причина за замърсяване. Списъкът с тези вещества се изготвя на регионално ниво и се отнася както за крайбрежните и териториални води, така и извън тях.

Индикатори за състоянието:

- Концентрация на приоритетни вещества в матрица “вода”: антрацен (Anthracene), кадмий (Cd), олово , живак (Hg), нафтален (Naphthalene), никел (Ni), полициклени ароматни въглеводороди (Polyaromatic hydrocarbons, PAH), трибутилкалаени съединения (Tributyltin compounds) и на специфични замърсители в матрица “вода”: цинк (Zn), арсен (As), алуминий (Al), общи петролни въглеводороди (Total petroleum hydrocarbons (TPH) , полихлорирани бифенили (Polychlorinated biphenyls, PCB 28, 52, 101, 138, 153, 180), и на радионуклидите – уран (U) и радий 226 (Ra-226).

- Концентрация на приоритетни вещества в матрица “седименти” за изчисляване на тенденциите: кадмий (Cd), хексахлороциклохексан (Hexachlorocyclohexane, HCH), олово (Pb), живак (Hg), никел (Ni), полициклени ароматни въглеводороди (Polyaromatic hydrocarbons, PAH), DDT- общо, p,p'-DDT , антрацен (Anthracene), бромирани дифенилетиери (Brominated diphenylethers), C 10-13 хлороалкани (C 10-13 Chloroalkanes), ди(2-етил-хелсил)-фталат (Di(2-ethylhexyl)-phtalate, флуорантен (Fluoranthene), хексахлоробензен (Hexachlorobenzene), хексахлоробутадиен (Hexachlorobutadiene), пентахлоробензен (Pentachlorobenzene), трибутилкалаени съединения (Tributyltin compounds) и на специфични замърсители в матрица “седименти”: мед (Cu), арсен (As), алуминий (Al), общи петролни въглеводороди (Total petroleum hydrocarbons, TPH), полихлорирани бифенили (Polychlorinated

biphenyls, PCB 28, 52, 101, 138, 153, 180)

концентрация на приоритетни вещества в матрица “биота” и за изчисляване на тенденциите: бромирани дифенилетири (очакван замърсител), кадмий (Cd), алдрин, диелдрин, ендрин, изодрин, DDT-общо, p,p’-DDT, ди(2-етилхексил)фталат (DEHP), хексахлоробензен (Hexachlorobenzene), хексахлоробутадиен (Hexachlorobutadiene), хексахлороциклохексан (Hexachlorocyclohexane, HCH), олово (Pb), живак (Hg), никел (Ni) , бензо (a)пирен (Benzo (a) pyrene (B (a) P), трибутилкалаени съединения, диоксини и диоксиноподобни съединения (Dioxins and dioxin-like compound), хептахлор и хептахлор епоксид, флуорантен (Fluoranthene), диоксиноподобни полихлорирани бифенили (77, 105, 118, 126, 156, 169, 170) и специфични замърсители в матрица “биота”: алуминий (Al), мед (Cu), арсен (As), полихлорирани бифенили (PCB 28, 52, 101, 138, 153, 180).

Критерий D8C3 - Първичен: Броят, пространственият обхват и продължителността на значителни инцидентни замърсявания са сведени до минимум и, където е възможно, намалени до нула.

2.3 Екосистемни елементи, характеристики, натиск и дейности

Настоящата програма предвижда наблюдение на следните характеристики и е насочена към оценка на следните видове натиск съгласно Приложение III на РДМС:

Приложение III, Таблица 1. Характеристики
 - Описание на обстановката по отношение на химикали, в това число такива, които са причина за тревога, замърсяване на седимента, горещи зони, здравословни проблеми и замърсяване на биота (специално на биота, предназначена за консумация от човека);

Приложение III, Таблица 2. Антропогенен натиск, ползвания и човешки дейности в/или засягащи морската среда:

Видове антропогенен натиск, ползвания и човешки дейности, засягащи морската околна среда

Тема	Натиск	Дейност
Вещества, отпадъци и енергия	Внасяне на други вещества (синтетични вещества, несинтетични вещества, радиоактивни вещества) – дифузни източници, точкови източници, атмосферно отлагане, инцидентни замърсявания)	Индустрия (товари, емисии) Земеделие и горско стопанство (оток, емисии) Урбанизация (товари от градски отпадъчни води) Добив на нефт и газ (вкл. Инфраструктура) Транспорт – корабоплаване (атмосферно отлагане)

				Драгиране Аквакултури (риби и черупкови организми) Изхвърляне на твърди отпадъци (вкл. драгажни маси) Земеделие и горското стопанство (отток, емисиите)	
2.4 Добро състояние на морската околна среда (ДСМОС)	<p><i>Оценка на ДСМОС (определение за ДСМОС съгласно докладването по чл. 9 от РДМС)</i></p> <p>Дефиниция по критерий D8C1: Добро състояние на морската околна среда е постигнато, когато концентрациите на наблюдаваните замърсители във води и биота са под техните максимално допустими и средногодишни стойности съгласно екологичните стандарти за качество на морската околната среда, прилагани съгласно Рамковата директива за водите 2000/60/ЕС и Директива 2008/105/ЕС), изменена с Директива 2013/39/ЕС.</p> <p>Ревизирана дефиниция по критерий D8C2: Добро състояние на морската околна среда е постигнато, когато концентрациите на замърсителите и биологичните ефекти, причинени от тях са такива, че няма установена пряка връзка с концентрациите на замърсителите в живите организми, индикация за биоаккумуляция от морската околна среда в резултат на замърсяване и биологичните ефекти. Пространствения обхват и продължителността на случаите на инцидентни замърсявания са минимизирани.</p> <p><i>Опишете как програмата:</i></p> <p><i>а. отчита нуждите за оценка по съответният Дескриптор/и и цели – програмата ще бъде в състояние да осигури данни по Дескриптор 8 за оценка на степента на натиск и въздействие, състоянието на морската околна среда и оценяване дали същото е в съответствие с нормативните изисквания и дефинициите за ДСМОС. В допълнение тези данни ще допринесат и за изготвяне на регионална оценка на Черно море от ЧК.</i></p> <p><i>б. отчита нуждите от осигуряване на данни/информация за подкрепа на оценката по Д8 (или по-конкретно компонент „биоразнообразие“ в програмите по Дескриптори 1, 4 и 6) – очаква се програмата да осигури нужните данни и информация за възможните замърсители и техните нива в трите матрици „води“, седименти“ и биота. Програмата е изготвена така, че да осигури данни за оценка на целите и индикаторите, съгласно чл. 9, а също така и съществена поддържаща информация/данни за оценка на основните видове натиск (въвеждане на замърсители), както е посочено в Директива 2008/56 /ЕО, Приложение III.в. <i>подпомага определянето на дистанцията от постигане на ДЕС и тенденциите в статуса</i> - събирането на данни ще допринесе за определяне на актуалното състояние и степента на постигане на ДСМОС. Натрупването на данни ще позволи валидирането и при необходимост - актуализирането на дефинициите за ДСМОС и на целите, както и оценка на тенденциите в нивата на</i></p>				

	<p>замърсителите.</p> <p>в. <i>отговаря на риска от непостигане на ДСМОС</i> – информацията от мониторинга ще покаже дали ДСМОС и целите са постигнати и ще позволи да се направи оценка на тенденциите, свързани със съдържанието на замърсители във води, седименти и биота. Ако е регистрирано превишаване на праговете нива (СГС – СКОС и/или МДС – СКОС) на замърсителите във води и биота, както и тенденции в средносрочен и дългосрочен времеви аспект за високи стойности при натрупване в седименти, ще се предприемат стъпки за определяне на източниците на замърсяване и мерки за намаляване на техните нива при източника на замърсяване.</p>
<p>2.5 Цели на ДСМОС</p> <p>MSFD</p>	<p><i>Съответни РДМС цели, определени в докладването по чл. 10</i></p> <p>Дефиниция за цели за натиск, критерий 8.1 съгласно националния доклад по чл. 10: Ограничаване на натиска от дифузни източници, включително от атмосферата.</p> <p>Настоящата програма следва да осигури информация за постигане на следните цели:</p> <p><u>Ревизирани цели за натиск по критерий D8C1:</u></p> <p>- Ограничаване на натиска от точкови и дифузни източници на замърсяване, включително от атмосферата.</p> <p><u>Ревизирани цели за натиск по критерий D8C3:</u></p> <p>- Тенденция към намаляване на незаконните изхвърляния от кораби на различните видове замърсители като нефт и вредни течни вещества и вредни вещества, т.н. „морски замърсители“, посочени в съответните приложения I, II и III на Международната Конвенция за предотвратяване на замърсяването от кораби, 1973, изменена с протокол от 1978 г. и протокол от 1997 г. (МАРПОЛ 73/78) и Международният кодекс на опасни морски товари към Анекс III (IMDG Code) и съответно включени в програмата за мониторинг по Дескриптор 8.</p> <p><u>Цели за състояние/въздействие:</u></p> <p>Цел за матрица „води“ по Критерий D8C1: Концентрациите на наблюдаваните замърсители (приоритетни вещества и специфични замърсители) във води са в съответствие с техните максимално допустими и средногодишни стойности съгласно екологичните стандарти за качество за морската околната среда, прилагани съгласно Рамковата директива за водите 2000/60/ЕС и Директива 2008/105/ЕС, изменена с Директива 2013/39/ЕС, транспонирани в националното законодателство чрез Наредба за СКОС за приоритетните вещества и някои други замърсители, приета с ПМС 256/2010 г.</p> <p>Цел за матрица „седименти“ по Критерий D8C1: тенденциите в концентрациите на наблюдаваните замърсители в седименти намаляват в дългосрочен аспект съгласно РДВ 2000/60/ЕС и Директива 2008/105/ЕС, транспонирани в националното законодателство чрез Наредба за СКОС за приоритетните вещества и някои други замърсители, приета с ПМС 256 / 2010 г.</p> <p>Цел за матрица „биота“ по Критерий D8C1: Концентрациите на наблюдаваните замърсители (приоритетни вещества и специфични</p>

	<p>замърсители) в биота са равни на или по – ниски от определените екологични стандарти за качество за приоритетни вещества и някои други замърсители в морската околната среда, прилагани съгласно Директива 2008/105/ЕС, изменена с Директива 2013/39/ЕС.</p> <p>Цел за матрица „биота“ по Критерий D8C2 — Вторичен: установяване и оценяване на връзките между максималните количества на замърсителите в морската околна среда и евентуалните биологични ефекти върху морските организми.</p> <p>Цел за значими замърсявания по Критерий D8C3: появата и степента на случаите на значително интензивно замърсяване (например нефтени разливи, опасни и вредни вещества) от наземни и морски източници и тяхното въздействие върху флората и фауната е възпрепятствано и сведено до минимум чрез подходящи рисков базирани - подходи и мерки.</p>
РДВ 2000/60/ЕС	<p>Рамкова директива за водите (Директива 2000/60/ЕС)</p> <p>Тази програма ще спомогне за:</p> <ul style="list-style-type: none">- допълване на информацията за източниците на замърсяване: наземно – базирани (точкови и дифузни) и морско – базирани, както и за разпределението на замърсителите в морската околна среда.и съответно- ревизиране/актуализиране и надграждане на съществуващата мониторингова програма, прилагана в съответствие с РДВ 2000/60 / ЕС в крайбрежните води;- ревизиране на целите, определени в Плана за управление на Черноморски басейнов район за замърсители в крайбрежни води;- където е необходимо, актуализиране на програмата от мерки за Плана за управление на Черноморски басейнов район, насочени към подобряване и запазване на състоянието, свързано с намаляване на внасяните от сушата замърсители.
Директива за хабитатите	<p>Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 година за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна</p> <p>Член 1. 0</p> <p>По смисъла на настоящата Директива:</p> <p>а) “Съхранение” означава: серия мерки, необходими за поддържане или възстановяване на природните местообитания и популациите на диви животински и растителни видове в благоприятно състояние по смисъла на буква д) и и). Член 2.</p> <p>(1) Настоящата Директива има цел да допринесе за осигуряване биологичното разнообразие, чрез запазване на природните местообитания, както и на дивата флора и фауна върху европейската територия на страните членки, за които договърът е валиден.</p>
Директива за птиците	<p>Директива 2009/147/ЕО на Европейският парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 година относно опазването на дивите птици</p> <p>Чл. 1:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Настоящата директива се отнася до опазването на всички видове естествено живеещи в диво състояние птици на европейската територия на държавите-членки, за които се прилага Договорът за създаване на Европейската Общност. Тя има за цел защитата, управлението и регулирането на тези видове и урежда тяхното използване.2. Настоящата директива се прилага за птиците, както и за техните яйца, гнезда и местообитания.
	<p>Конвенция за защита на Черно море то замърсяване (Букурещка конвенция)</p>

<p>Конвенция за опазване на Черно море от замърсяване</p>	<p>Чл. 6: Замърсяване с опасни вещества и материи Всяка договаряща страна предотвратява замърсяването на морската среда на Черно море от всякакъв източник с вещества или материи, посочени в приложението на тази конвенция. (http://www.blacksea-commission.org/convention-fulltext.asp)</p> <p>Чл. 7: Замърсяване от източници, разположени на сушата Договарящите страни предотвратяват, намаляват или контролират замърсяването на морската среда на Черно море от източници, разположени на сушата, съгласно Протокола за опазване на морската среда на Черно море от замърсяване от източници, разположени на сушата, който е неразделна част на тази конвенция.</p> <p>Чл. 9: Сътрудничество при отстраняване на замърсяването при извънредни произшествия Договарящите страни си сътрудничат за предотвратяването, намаляването и отстраняването на замърсяването на морската среда на Черно море, причинено от извънредни произшествия, съгласно Протокола за сътрудничество при отстраняването на замърсяването на Черно море от нефт и други опасни вещества при извънредни произшествия, който ще представлява неразделна част от тази конвенция.</p> <p>Стратегически план за действие за опазване на околната среда и възстановяване на Черно море (2009) Определените цели за постигане на ДЕС в съответствие с РДМС 2008/56/ЕО са интегрирани в Цели за качество на екосистемата (ЦКЕС), определени в него http://www.blacksea-commission.org/bssap2009.asp: Цели за качество на екосистемата (ЦКЕС) 4: Гарантиране на доброто качество на водата за човешкото здраве, за използването ѝ при отдих и за аквабиотата; ЦКЕС 4а: Намаляване на замърсителите, произлезли от базираните на сушата ресурси, включително атмосферните емисии. ЦКЕС 4б: Намаляване на замърсителите, дошли от плавателните съдове и съоръженията от сушата.</p>															
<p>2.6 Пространствен обхват</p>	<p>Изисквания за провеждане на мониторинг, съгласно действащото европейско, регионално и национално законодателство</p> <table border="1" data-bbox="743 1034 1818 1232"> <thead> <tr> <th></th> <th>ИИЗ</th> <th>Териториални води (12-милна зона)</th> <th>Крайбрежни води</th> <th>Преходни води</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>РДМС</td> <td>x</td> <td>x</td> <td>x</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>ХД</td> <td>x</td> <td>x</td> <td>x</td> <td>x</td> </tr> </tbody> </table>		ИИЗ	Териториални води (12-милна зона)	Крайбрежни води	Преходни води	РДМС	x	x	x	-	ХД	x	x	x	x
	ИИЗ	Териториални води (12-милна зона)	Крайбрежни води	Преходни води												
РДМС	x	x	x	-												
ХД	x	x	x	x												

		РДВ	-	x	x	x	
		ЧК	x	x	x	-	

3. Концепция за мониторинг

3.1 Общо описание на подпрограмите в рамките на програмата за мониторинг

Опишете подпрограмите, наблюдавани по тази програма за мониторинг (само общо описание):

Подпрограма 1. Състояние / Въздействие:

“Мобилни видове – здравен статус”

Параметър: внесено количество замърсител на единица площ и единица време.

Подпрограма 2. Състояние / Въздействие

“Бентосни видове - здравен статус”

Параметър: внесено количество замърсител на единица площ за единица време.

Подпрограма 3. “Ниво на натиска от източниците”:

„Внасяне на замърсители от наземни източници“

Параметър: внесено количество замърсител на единица площ за единица време.

Подпрограма 4. “Ниво на натиска от източниците ”:

„Внасяне на замърсители от базирани в морето опасни събития, включващи нефтени разливи“

Параметър: внесено количество замърсител на единица площ за единица време.

Подпрограма 5. “Ниво на натиска върху морската околна среда”:

“Физически смущения от драгиране и изхвърляне (депониране) на драгираният материал“

Параметър: внесено количество замърсител на единица площ за единица време.

Подпрограма 6. “Ниво на натиска върху морската околна среда”:

“Нива на замърсителите във води/седименти”

Параметър: Разпространение/разширение във времето и пространството, концентрация.

Подпрограма 7. “Ниво на натиска върху морската околна среда”:

“Нива на замърсителите във видове, включващи морски хранителни продукти“

Параметър: Разпространение във времето и пространството, концентрация.

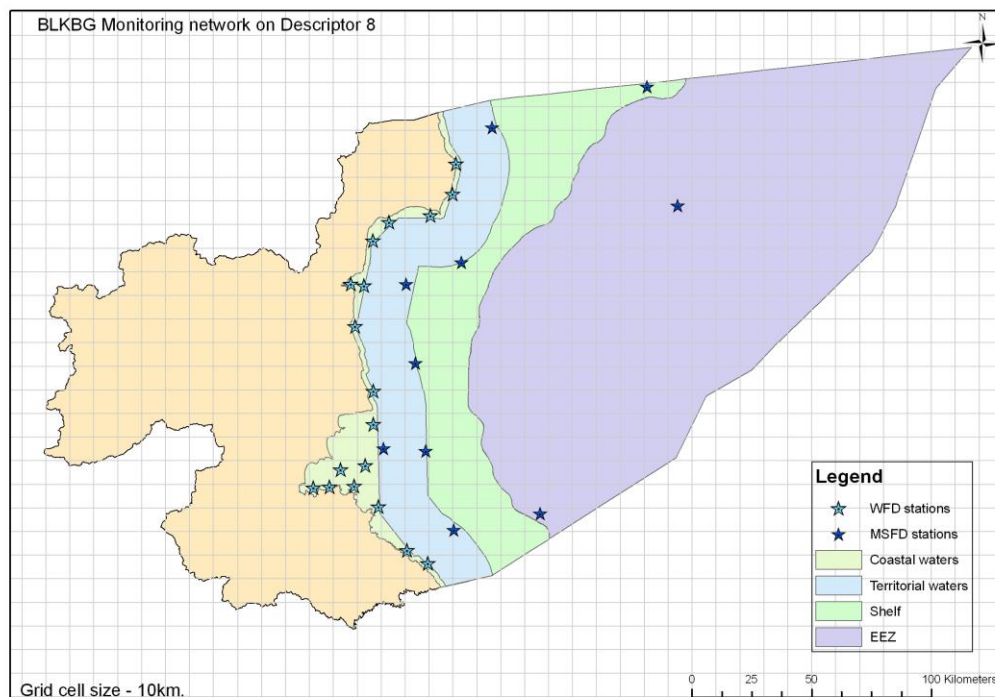
Подпрограма 8. Дейности:

Параметър: Разпространение във времето и пространството, интензивност.

Подпрограма 9. Ефективност на мерките:

Параметри: ще се развият допълнително.

3.2 Описание на мониторинговата мрежа



Фигура 1. Схема на мрежата за мониторинг по Дескриптор 8.

Планираните места за мониторинг обхващат зони с очаквано високо натоварване със замърсители, каквито са:

Крайбрежна зона, обхващаща едномилната зона до дълбочина 30 m:

1. 37 пункта от крайбрежни морски води, наблюдавани по РДВ 2000/60/ЕС;
2. залив Вромос – за проучване на въздействието от стари замърсявани с радионуклиди;
3. Мидени ферми (допълнителна информация от собствен мониторинг).

Шелф, до 200 m дълбочина

1. 5 пункта от териториалните води (12 – милна зона)

Места за изхвърляне на драгажни маси в 12 - милната зона:

2. в района на Варненски залив срещу н. Галата

	<p>3. в района на Бургаски залив</p> <p>Откритоморска част (ИИЗ), обхващаща над 200 m дълбочина</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Открито море срещу Крапец; 2. Открито море срещу нос Галата; 3. Открито море срещу Ахтопол. <p>Честота на мониторинг – съгласно Технически насоки за мониторинг към Рамковата директива за морска стратегия за (Zamproukas et al., 2012) и Ръководство № 7 за мониторинг към Рамковата директива за водите,;</p> <ul style="list-style-type: none"> - за приоритетни вещества във води: ежемесечно (12 пъти годишно), ежегодно през целия шестгодишен цикъл на изпълнение на чл. 11; - за приоритетни вещества в седименти: минимум един път годишно; - за приоритетни вещества в биота: минимум един път годишно; - за специфични замърсители във води: на всеки три месеца (4 пъти годишно); - за специфични замърсители в седименти: един път годишно; - за специфични замърсители в биота: един път годишно <p>След проведен мониторинг на приоритетни вещества и след установяване на много ниски концентрации на вещества под СКОС, съответно тенденцията на концентрациите е намаляваща и стабилна, и няма очевиден риск от увеличение, мониторингът може да се преустанови в рамките на шестгодишния цикъл. При неизпълнение на посочените условия, мониторингът следва да се изпълнява ежегодно.</p>
<p>3.3 Заплахи, дейности и мерки</p>	<p><i>Кои заплахи са идентифицирани</i></p> <p>Замърсяването с други вещества (синтетични и несинтетични) вследствие на наземни и морски дейности може да доведе до увеличаване на смъртността на морските организми, загуба на биоразнообразие и представлява заплаха за човешкото здраве и живот.</p> <p><i>Дейности, които ще бъдат наблюдавани чрез програмата</i></p> <p>Дейностите са указани в раздел 2.3.</p> <p><i>Мерки, които ще бъдат мониторирувани от програмата</i></p> <p><i>Планирани мерки в Програмата от мерки към Морската стратегия за опазване на околната среда в морските води на Р България:</i></p> <p>Мярка 1 - Управление и намаляване на замърсяването от дифузни източници, включително атмосферните отлагания на замърсители – трансгранична. По време на първия цикъл на прилагане на РДМС, мярката ще се фокусира върху изследователските проучвания, свързани с по-доброто разбиране на въздействието на замърсяването от дифузни източници върху морската среда и приемане на обща методология за оценка на натиска и въздействието от дифузни източници на замърсяване от Черноморските държави. Втората фаза от изпълнението на мярката включва разработване на мерки за намаляване на дифузното замърсяване, основаващи се на данните и познанията, набрани в първата фаза.</p>

	<p>Мярка 18 - Осигуряване на поэтапно изпълнение на изискванията на РДМС 2008/56/ЕО чрез обезпечаване на необходимата информация в т.ч. механизми за финансиране и управленски решения - национална. Тази мярка няма пряко да допринесе за постигане на екологичните цели, но с нейното изпълнение ще бъде положена стабилна основа за постигането на целите на РДМС. Мярката ще осигури навременно планиране и изпълнение на дейностите по прилагане на РДМС – провеждане на необходимите проучвания, изпълнение на планирания мониторинг, систематизиране и обработка на събраната информация, подобряване на разбирането за ДСМОС, доразработване / актуализиране на дефиниции за ДСМОС, цели и индикатори, изпълнение на програмата от мерки и оценка на ефективността и, ефективно взаимодействие между компетентните органи, а синхронизирано прилагане със свързаните директиви (РДВ, Директивата за хабитатите, Директивата за птиците).</p> <p>Очаква се тя да гарантира последователно и ефективно изпълнение на изискванията на РДМС чрез планиране на необходимите дейности, навременно финансиране и по-добра координация между институциите.</p>
<p>3.4 Управление на данните</p>	<p>Съгласно чл. 171, ал. 2, т. 3 от Закона за водите , чл. 105, т. 1 от Наредба № 1/ 11.04.2011 за мониторинг на водите и чл. 3, ал. 11 от Наредбата за опазване на околната среда в морските води, мониторингът на морските води се извършва от Института по океанология към БАН. Съгласно чл. 94, чл. 95 и чл. 107, ал. 1 от Наредба № 1/ 2011 г.данните се предават в Басейнова дирекция за Черноморски район, където се съхраняват, обобщават и анализират на басейново ниво.</p> <p>БДЧР извършва контрол и оценка на данните на басейново ниво съгласно чл. 96 от същата наредба.</p> <p>Достъпът до данни се предоставя по реда на Закона за достъп до обществена информация.</p> <p>Все още не е разработена информационна система, съответстваща на INSPIRE стандартите. Разработването на такава предстои през през 2016-2017 г. в рамките на проект “Надграждане на съществуващи функционалности, разработване и въвеждане на нови модули към геоинформационната система за управление на водите и докладване“, финансиран от ФМ на ЕИП, като данните от нея ще бъдат във формат, подходящ за докладване пред ЕК/ ЕАОС.</p> <p>Ще се изготвят периодични доклади за състоянието на околната среда, включващи информация и по Дескриптор 9. Същите ще бъдат публикувани на интернет страницата на БДЧР - Варна</p> <p>Ще се изготвят периодични доклади за състоянието на околната среда, включващи информация и по Дескриптор 8. Същите ще бъдат публикувани на интернет страницата на БДЧР – Варна: www.bsbd.org и Министерството на околната среда и водите: www.moew.government.bg</p>
<p>4. Оценка</p>	
<p>4.1 Оценка</p>	<p>Съществуващи до този момент оценки, съдържащи информация за Дескриптор 8 могат да бъдат намерени на следните линкове:</p> <p>Националните текстови доклади за първоначална оценка на морската околна среда, критерии за постигане на добро екологично състояние, цели и индикатори (чл. 8, 9 и 10 от РДМС) са качени в EIONET (Common Data Repository).</p> <p>URL: http://cdr.eionet.europa.eu/bg/eu/msfd8910/msfd4text/envubapw http://www.bsbd.org/bg/page_1722859.html</p> <p>Доклад за състоянието на околната среда на Черно море 2001-2006/7</p>

	<p>http://www.blacksea-commission.org/_publ-SOE2009.asp</p> <p>Трансграничен диагностичен анализ на Черно море</p> <p>http://www.blacksea-commission.org/tda2008-document6.asp</p>
<p>4.2 Оценка на добро състояние на морската околна среда (ДСМОС)</p>	<p><i>Дали ще бъде направена оценка на ДЕС чрез тази програма?</i></p> <p>Настоящата програма за мониторинг ще осигури базисна информация за действителните нива на замърсителите в трите матрици „води“, „седимент“ и „биота“, както и информация за тенденциите в изменението на нивата на замърсителите. На това основание ще се оцени дали се постига добро екологично състояние и ако не, кои са факторите, обуславящи риск от непостигането му.</p> <p>Напредък към добро екологично състояние ще се отчете, когато замърсяването постепенно намалява, т.е. наличието на замърсителите в морската среда, както и техните биологични въздействия се поддържат в рамките на приемливи граници, така че да се гарантира отсъствието на значителни въздействия върху или риск за морската среда.</p>
<p>5. Литература</p>	
	<p><i>Списък на литературните източници, имащи отношение към програмата по Дескриптор 8:</i></p> <p>N. Zampoukas, A. Palialexis, A. Duffek, J. Graveland, G. Giorgi, C. Hagebro, G. Hanke, S. Korpinen, M. Tasker, V. Tornero, V. Abaza, P. Battaglia, M. Caparis, R. Dekeling, M. Frias Vega, M. Haarich, S. Katsanevakis, H. Klein, W. Krzyminski, M. Laamanen, J.C. Le Gac, J.M. Leppanen, U. Lips, T. Maes, E. Magaletti, S. Malcolm, J.M. Marques, O. Mihail, R. Moxon, C. O'Brien, P. Panagiotidis, M. Penna, C. Piroddi, W.N. Probst, S. Raicevich, B. Trabucco, L. Tunesi, S. van der Graaf, A. Weiss, A.S. Wernersson, W. Zevenboom : 2014. Technical guidance on monitoring for the Marine Strategy Framework Directive</p> <p>http://www.google.bg/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&frm=1&source=web&cd=2&cad=rja&uact=8&ved=0CCgQFjAB&url=http%3A%2F%2Fbookshop.europa.eu%2Fen%2Ftechnical-guidance-on-monitoring-for-the-marine-strategy-framework-directive-pbLBNA26499%2Fdownloads%2FLBNA-26499-EN-N%2FLBNA26499ENN_002.pdf%3Bpgid%3Dy8dlS7GUWmdSR0EAlMEUUsWb0000kLtwkKYl%3Bsid%3DoCYv-wsQ5Uou7Fi1cKSxXGk1p_UpKAzDpvU%3D%3FfileName%3DLBNA26499ENN_002.pdf%26SKU%3DLBNA26499ENN_PDF%26CatalogueNumber%3DLB-NA-26499-EN-N&ei=BB_SU_iLOIeAywOn8oGABg&usq=AFQjCNETnl7PEvkcatHjwARJ2tWFFVjhnA</p> <p>Zampoukas, N., H. Piha, E. Bigagli, N. Hoepffner, G. Hanke, A. Cardoso, 2012. Monitoring for the Marine Strategy Framework Directive: Requirements and Options. Publications Office of the European Union, 42 pp. Web: http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/111111111/23169</p> <p>Guidance Document No. 7 Monitoring under the Water Framework Directive. web: http://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/facts_figures/guidance_docs_en.htm</p> <p>Commission Directive 2009/90/EC on technical specifications for chemical analysis and monitoring of water status. Web: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32009L0090</p> <p>Zampoukas, N., Piha, H., Bigagli, E., Hoepffner, N., Hanke, G., Cardoso, A., 2013, Marine monitoring in the European Union: how to fulfil the</p>

requirements for the MSFD in an efficient and integrated way, Marine Policy, 39, 349-351

<http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/111111111/27825>

Law R, Hanke G, Angelidis M, Batty J, Bignert A, Dachs J, Davies I, Denga Y, Duffek A, Herut B, Hylland K, Lepom P, Leonards P, Mehtonen J, Piha H, Roose P, Tronczynski J, Velikova V, Vethaak D. 2010. Marine Strategy Framework Directive, Task Group 8 Report: Contaminants and pollution effects. Joint Report prepared under the Administrative Arrangement between JRC and DG ENV (no 31210 – 2009/2010), the Memorandum of Understanding between the European Commission and ICES managed by DG MARE, and JRC's own funding. Web: <http://www.ec.europa.eu/environment/marine/pdf/7-Task-Group-8.pdf>

OSPAR Commission, 2012, Advice document on Contaminants (MSFD Descriptor 8)
http://www.ospar.org/documents/dbase/publications/p00583/p00583_advice_document_d8_contaminants.pdf

Methods of Seawater Analysis, GRASSHOFF et al, 1999.

Directive 2008/105/EC of the European Parliament and of the Council of 16 December 2008 on environmental quality standards in the field of water policy, amending and subsequently repealing Council Directives 82/176/EEC, 83/513/EEC, 84/156/EEC, 84/491/EEC, 86/280/EEC and amending Directive 2000/60/EC.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:348:0084:0097:EN:PDF>

Directive 2013/39/EU of the European parliament and of the council of 12 August 2013 amending Directives 2000/60/EC and 2008/105/EC as regards priority substances in the field of water policy

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:226:0001:0017:EN:PDF>

Guidance No 19 on surface water chemical monitoring under the Water Framework Directive. EC 2009.

<https://circabc.europa.eu/sd/d/e54e8583-faf5-478f-9b1141da9e9c564/Guidance%20No%2019%20%20Surface%20water%20chemical%20monitoring.pdf>

Guidance No 25 on chemical monitoring of sediment and biota under the water framework directive. EC 2010.

<https://circabc.europa.eu/sd/d/7f47ccd9-ce47-4f4a-b4f0-cc61db518b1c/Guidance%20No%2025%20-%20Chemical%20Monitoring%20of%20Sediment%20and%20Biota.pdf>

Technical guidance No 27 for deriving Environmental Quality Standards. EC 2011.

<https://circabc.europa.eu/sd/d/0cc3581b-5f65-4b6f-91c6-433a1e947838/TGD-EQS%20CIS-WFD%2027%20EC%202011.pdf>

Guidance Document No 32 on Biota monitoring (the implementation of EQS biota)

Commission Directive 2009/90/EC, laying down technical specifications for chemical analysis and monitoring of water status. Web: <http://eur->

lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:201:0036:0038:EN:PDF

6. Дейности, насочени към прилагане на концепцията на настоящата програма по Дескриптор 8

<p>6.1 Промени, насочени към сегашната мониторингова програма</p>	<p><i>Необходими промени и препоръки</i></p> <p>Настоящата програма е планирана в необходимия обхват, съгласно изискванията за мониторинг и оценка по Дескриптор 8. В случай на цялостната и реализация, при установяване на много ниски концентрации на вещества под СКОС, съответно тенденцията на концентрациите е намаляваща и стабилна, и няма очевиден риск от увеличение, мониторингът може да се преустанови в рамките на шестгодишния цикъл.</p>
<p>6.2 Пропуски: информация за ДСМОС</p>	<p><i>Ако програмата все още не отговаря на нуждите от данни и информация за да се оцени ДЕС, опишете кога програмата ще се счита за напълно адекватна</i></p> <p>Очаква се програмата да осигури по – адекватна информация за ДЕС навреме за изготвянето на следващата първоначална оценка през 2018 г. базирана на допълнителният мониторинг, целящ попълването на празнините от първоначалната оценка, (чл. 8), дефиниране на ДЕС (чл. 9) и цели за ДЕС (чл. 10).</p>
<p>6.3 Планове за осигуряване на информация за ДСМОС</p>	<p>През периода 2015 – 2016 г. са проведени проучвания в рамките на проект „ИМАМО“ за попълване на установените пропуски в наличната информация за състоянието на морската околна среда по Дескриптор 8 и на тази основа – разработване предложения за подобряване на програмите за мониторинг по РДМС (чрез проект ISMEIMP).</p> <p>Резултатите от проведените проучвания, свързани с настоящата програма са:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Взети проби от води, седименти и биота.2. Извършени анализи за определяне на съдържанието на замърсителите в тях.3. Извършена е оценка на съответствието на получените концентрации с максимално-допустимите концентрации и/или средногодишни стойности за съответните вещества в съответните матрици.4. Разработено е предложение за подобряване на програмата за мониторинг. <p>Замърсители от атмосферата: за втория цикъл на РДМС ще се проведат проучвания относно внасянето на замърсители в морската околна среда, постъпващи от атмосферата.</p> <p>Замърсители от корабоплаване – за втория цикъл на РДМС ще се проведат проучвания относно внасянето на замърсители в морската околна среда, постъпващи в нея в резултат от корабоплаването.</p> <p>Интегриране между Черноморските държави (поне между България и Румъния като страни – членки на ЕС). Провеждане поне в една от годините в периода 2015 -2018 г. на координирана с Румъния програма за мониторинг по дескриптори 8 „Замърсители в морската околна среда“ и 9 „Замърсители в риби и в други морски храни“, за предоставяне на информация за степента на постигане на ДСМОС и актуализиране на определенията за ДЕС, ако е необходимо, за следващото докладване на оценката на състоянието на морската околна среда през 2018 г.</p> <p>Провеждането на общи мониторингови кампании между България и Румъния ще помогне за минимизирането на разходите, както и</p>

	<p>събиране на данните по сравними методологии, което позволява сравнимост на оценяване между българските и румънските райони на оценка в общият морски регион „Черно море“. Използването на общи методи за анализ и общи параметри ще подпомогне определянето на одобрени общи регионални индикатори и съответно създаването на регионални съгласувани цели и дефиниции за добро екологично състояние.</p> <p>Интегриране между дескрипторите и индикаторите (Zamproukas et.al., 2012). Провеждането на мониторинг по програмата по Дескриптор 8 „Замърсители в морската околна среда“, би могло да се съвмести с мониторинговите програми по Дескриптори 1, 4 – местообитания във водният стълб, Дескриптор 5 – еутрофикация и Дескриптор 9 Замърсители в риба и други морски храни</p> <p>Работа в насока подобряване на сътрудничеството с институциите, извършващи мониторинг, за да се подобри достъпа до данни и техният обмен.</p> <p>Увеличаване на изследователския капацитет по отношение на методите за пробовземане и анализ на наблюдаваните замърсители по дескриптор 8.</p> <p>Важно е при увеличение концентрацията на определени замърсители, наблюдавани в програмата по Дескриптор 8 или в програмата за мониторинг към ПУРБ, същите да бъдат включени за наблюдение като елементи от програмата по Дескриптор 9.</p> <p>Интегриране между европейските законодателни изисквания и тези на Регионалните морски конвенции (Zamproukas et.al., 2012). България и Румъния могат да използват генерираните данни, за изпълнение на задълженията съгласно европейското законодателство в областта на околната среда (като РДВ 2000/60/ЕС, Директива 92/43/ЕЕС за местообитанията и т.н.) и Черноморската комисия за набиране на информация относно постигане на добро екологично състояние.</p>
<p>6.4 Пропуски: Информация за целите</p>	<p>Очаква се програмата да осигури адекватна информация относно целите за ДСМОС навреме за следващата оценка през 2018.</p>
<p>6.5 Планове за информацията относно целите</p>	<p><i>Ако програмата не е напълно адекватна, за да изпълни нуждите от данни и информация за оценка на целите, какви са плановете, за да се превърне тази програма в напълно съответстваща. Времева рамка, приоритети и препятствия.</i></p> <p>Бъдещо разработване на методи за анализ на някои съединения като диоксини, фталати, органикокалаени съединения и бромирани дифенилетири.</p> <p>България и Румъния следва заедно да ревизират (актуализират) и допълнително да развият съгласувани цели, базирани на одобрени или хармонизирани, индикатори за техните морски води, вземайки предвид оценката и препоръките на ЕК. За да развият съгласувани (одобрени) индикатори, България и Румъния следва да съставят общ списък със замърсители, които подлежат на мониторинг, чрез интегриране на списъците със замърсители към европейското, регионалното и националното законодателство.</p>
<p>6.6 Планове за информацията относно предприетите мерки</p>	<p>Информацията относно изпълнението и ефективността на мерките, планирани в съответствие с чл. 13 на РДМС ще се осигурява чрез реализацията на посочената в раздел 3.3. мярка 18. Мярката цели обезпечаване на своевременно и ефективно планиране на изпълнението на мерките, текущо проследяване на прогреса по изпълнението и ефективна координация между компетентните органи.</p>